

CUM REALIZĂM O CARTE?

„Limba și legile ei dezvoltă cugetarea” spunea Mihai Eminescu.

Prof. Trif Ramona Maria

Școala cu cls. I-VIII ”Ioan Alexandru, Sînpaul, jud. Cluj

1. Introducere.

Scrierea este una din marile invenții ale omenirii, determinată de necesitatea comunicării între oameni. Cu ajutorul ei s-a transmis experiența de milenii a progresului uman.

De-a lungul vremurilor, scrierea s-a dezvoltat și ca o preocupare artistică (arta de a scrie frumos) numită “caligrafie”. Această denumire provine de la cuvintele «kallos» - frumusețe și «graphein» - a scrie.

În anul 1831 Gheorghe Asachi a pus bazele învățământului artistic introducând desenul și caligrafia în planul general de învățământ.

Cu toată dezvoltarea fără precedent a mijloacelor de comunicare în masă, scrisul va rămâne, fără îndoială, unul din instrumentele indispensabile ale muncii intelectuale.

Dincolo de aspectul tehnic, scrisul este și o marcă a fiecărei personalități umane.

2. Alegerea unității de învățare.

În anul școlar 2015-2016, la ”**Limbă și comunicare**”, ”*ne-am jucat de-a poezii*”. Am explicat elevilor clasei a V-a ce este un acrostih și am încercat să scriem și noi astfel de compoziții. Am combinat crearea acrostihurilor cu realizarea haiku-ului și a poemului într-un vers, adică obținerea unor compoziții concise.

Așa am decis ca în anul școlar 2016-2017, în cadrul opționalului devenit între timp ”Arta scrisului”, să introduc și elemente de creație literară și să aloc o unitate de învățare de 10 ore realizării unei cărți intitulate ”Cartea anului”, realizării unor compoziții (acrostihuri, caligrame, cvintete, povestiri) despre anotimpuri și despre evenimentele și sărbătorile specifice fiecărui anotimp.

Lucrările au fost corectate, discutate, tehnoredactate pe computer și utilizate cu diverse prilejuri.

3. Strategii didactice folosite.

3.1. Realizarea acrostihurilor.

Am pornit de la prezentarea, explicarea și exemplificarea caracteristicilor acestui gen de compoziție folosind o Prezentare PowerPoint.

Prin metoda "Ciorchinului" am identificat și evidențiat semnele și schimbările specifice fiecărui anotimp în parte, apoi, prin "Brainstorming" am căutat cât mai multe cuvinte care să înceapă cu literele cuprinse în numele anotimpurilor. Pentru a găsi cât mai multe cuvinte tematice, sau pentru explicarea unora, al căror sens copiii nu-l cunoșteau, am folosit dicționare tipărite, CD-ul Media Kinder magazine (Dicționar român explicativ) și dictionare.edu.ro.

Cuvintele alese au fost apoi integrate în enunțuri proprii de către elevi. Am intervenit de câte ori a fost nevoie pentru a-i îndruma, ajuta sau corecta pe parcursul realizării acrostihurilor.

Avem, în fața clasei, "scaunul autorului" și, la sfârșitul activităților, fiecare elev și-a citit producțiile proprii care au fost analizate de către colegi. Părerile pro- și contra au fost argumentate, astfel că toți elevii au avut un feed-back pentru îmbunătățirea lucrării și realizarea altor compoziții.

Etapa următoare a constat în tehnoredactarea textelor pe computer, utilizând editorul Microsoft Office Word. La calculatoare s-a lucrat în perechi, având grijă ca acestea să aibă în componență un elev care posedă cunoștințe mai bune de operare, pentru a-l ajuta și pe cel care întâmpină dificultăți.

Textele tehnoredactate au fost "înfrumusețate" cu desene realizate la ora de "Educație plastică" (desenele, picturile, colajele realizate pe suport de hârtie au fost scanate sau fotografiate, au folosit și desene realizate de ei în Paint, Drawing for Children sau Art), dar și imagini cu capturi de pe Internet.

Aceste texte au fost folosite pentru realizarea unei prezentări electronice proprii (Prezentare PowerPoint sau Broșură) și, mai târziu pentru realizarea lucrării colective, a cărții.

PRIMEVARA - acrostihuri.

La ora de limba română, la clasa a V -a, ne-am „jucat” „de-a poezii” și iată ce a ieșit!

P rintre	P ădurea	P ădurea	P ăsările
R ămurele	R einverzită	R ăsună	R eînnoare
I nflorite	Î ncântă	I arăși,	I scodesc
M ișună	M ulte	M ai	M ugurii
A gitate	A lbine.	A nimată.	A niilor.
V iespile,	V esele.	V ântul	V azduhu-i
A lbinele,	A urii,	A die	A băstriu,
R oiuri	R oiesc	R amurile	R ezele-s
A urii.	A mețitor.	A șchilean Daniela-Nicoleta	A urite.
Merdan Roberta-Ariadna	Moldovan Sergiu-Raul	Așchilean Daniela-Nicoleta	Rusu Andreea-Daniela
P rimele	P erii	P ășărea	
R ândunici,	R einfloresc	R epară,	
I nsectele	I maculat.	I ngrijește,	
M ici.	M erii	M ătură.	
A lbăstrele,	A semenea.	A nit	
V ioarele,	V ișinii	V cum	
A ștept să	A burii	A ndunica	
R ăsară.	R oduri	R ăscă.	
A fară-i...	A nuță.	Rus Cătălin-Marian	
Merdan Roberta-Ariadna		Rusu Vochița-Maria	

3.2. Realizarea caligramei.

Ca la Acrostihuri, am început cu prezentarea, explicarea și exemplificarea acestui tip de compoziție folosind Prezentarea PowerPoint.

Prin brainstorming am identificat obiecte, semne, fenomene specifice anotimpurilor care pot fi abordate în aceste compoziții.

Apoi elevii au realizat individual tema propusă, îmbinând desenul și textul literar pentru a obține caligrame. Unii elevi le-au realizat pe hârtie și apoi au fost scanate, alții le-au "creat" direct pe computer utilizând facilitățile oferite de editorul de text Microsoft Office Word sau WordArt din Microsoft Office PowerPoint.

Un
Iepuraș
A venit cu
Ou frumos înroșit,
Cu miel ruminat,
Cozonac dospit:
PAȘTE FERICIT
!!!!!!

3.3. Realizarea povestirii.

Am discutat cu elevii că PRIMAVĂRA este anotimpul tinereții, al dragostei, al reînvierii naturii. Am convenit că putem asemăna primăvara cu un **concert** - deoarece natura răsună de cântecele feluritelor păsări care s-au întors la "casele" lor după o lungă pribegie - sau cu o **nuntă** - deoarece acum se repară cuiburile, se formează cuplurile și se "nasc" puii tuturor păsărilor. Le-am sugerat să dea câte un "rol" potrivit diferitelor viețuitoare.

După ce au compus aceste texte, le-am corectat și apoi fiecare dintre elevi și-a tehnoredactat «povestea» pe computer.

De-abia la sfârșit le-am citit "Concertul primăverii" și "Nunta în codru" de George Coșbuc și "Concertul în luncă" de Vasile Alecsandri. Mi-au plăcut mult "invențiile" lor.

Nunta din codru

Înt-o zi am plecat la o petrecere sau mai bine zis la o nuntă.
Porumbița e o mireasă încântătoare, dar cucul-mirele e și mai zi.
Au plecat la cununie. Părintele pitigoi i-a cununat
și discii porumbi
nu sunt alții-n sat ca ei.
La joc au pornit cu toții
și părinți și nepoții.
Acolo când au ajuns, cu o privire minunată
au dat daruri la mireasă.
Lăutari au sosit: bufnita la acordeon, uliul o chitară trăsnit,
turturica la țambal, ciocănitorea la tobe și au început să cânte.
Când muzica a pornit
cu toți la joc au venit.
Au dansat. Apoi barza bucătăreasă,
pregăti mâncare-aleasă,
iar valeții rândunici i-au servit.
Au mâncat s-au săturat
și acasă au plecat.
Și când nuntă o mai fi,
dați sarmale la copii.

3.4. Realizarea "cărții".

Materialele realizate în activitățile anterioare au fost "asamblate" sub forma unei cărți având integrate materialele realizate de fiecare elev în parte. Am ales împreună paginația, culoarea de fond, bordurile, ilustrațiile cele mai interesante, dar și cele mai reprezentative.

Cartea a fost printată și oferită fiecărui părinte la sfârșit de an școlar pentru a lua cunoștință de realizările propriului copil în cadrul realizării acestui proiect educativ.

4. Tehnici de evaluare.

Metoda "Ciorchinelui" m-a ajutat să fac o evaluare frontală a cunoștințelor elevilor legate de anotimpuri.

Observația - Am urmărit și îndrumat munca individuală și a echipelor în cadrul activităților propuse pentru materializarea acestui proiect. Am intervenit cu sfaturi și clarificări de câte ori a fost necesar.

"Șezătoarea literară" sau "ora autorilor" este o metodă eficientă pentru conținutul acestei unități de învățare deoarece elevii își pot prezenta propriile creații într-un cadru propice, dar își pot exprima și păreri critice la adresa unor lucrări ale colegilor.

Metoda "Turul galeriei" a presupus următorii pași:

1. După expunerea produselor finite obținute, fiecare elev/grup examinează cu atenție produsele celorlalți, se rotesc de la un produs la altul, se discută și, eventual, se notează comentariile, neclaritățile, întrebările care vor fi adresate în legătură cu materialul văzut.

2. După turul galeriei, fiecare răspunde la întrebările celorlalți și clarifică unele aspecte solicitate de colegi, apoi își reexaminează propriile produse prin comparație cu celelalte. În acest mod, prin feed-back-ul oferit de colegi, are loc învățarea și consolidarea unor cunoștințe, se valorizează produsul activității și se descoperă soluții alternative la aceeași problemă sau la același tip de sarcină.

3. Atmosfera din clasă trebuie să le permită elevilor să gândească critic. Astfel, ajung să înțeleagă că atunci când investesc suficientă energie în învățare și se implică în mod activ, procesul devine agreabil și dă naștere unui sentiment de împlinire. Elevii trebuie să creadă că opiniile lor au valoare. Comunitatea învățării îi îmbogățește pe toți membrii ei.

4. Intenționăm să postăm aceste materiale și pe un blog literar unde sperăm să primim cât mai multe observații și îndrumări, dar și pe o pagină wiki.

Unele din materialele realizate au fost incluse, cu ocazia zilei de 8 Martie, într-o broșură intitulată "MAMEI – INIMA ÎN DAR", și care a fost oferită, de fiecare copil, mamei după terminarea serbării organizate de Ziua Femeii.

Alte materiale au fost selectate și trimise la unde au fost recompensate cu premii și diplome pe care copiii le-au primit în cadru festiv la serbarea de încheiere a anului școlar.

Cartea realizată a fost și ea un premiu înmânat cu aceeași ocazie și părinții au putut să aprecieze munca desfășurată la clasă, evoluția propriului copil și să o compare cu realizările întregii clase de elevi. Reacțiile părinților au fost încurajatoare pentru a continua astfel de activități instructiv-educative.

5. În loc de încheiere.

„Poți să ai talent, dacă nu lucrezi e degeaba. Mâna trebuie să-ți umble și poți să desenezi bine, să ai culoare cât de frumoasă, dacă nu pui simțire nu iese nimic ... Noi artiștii privim cu ochiul, dar lucrăm cu sufletul...” spunea marele artist **Ștefan Luchian**.

Formă a conștiinței sociale și modalitate de cunoaștere a realității, literatura este arta cea mai complexă, în sensul că se referă la multiplele aspecte ale naturii și ale vieții omenești, deși folosește materialul de construcție cel mai simplu – cuvântul.

Creativitatea este fereastra larg deschisă ce-i dă imaginației aripi și puterea de a atinge înaltul, de a da viselor contur și împlinire. Ea aduce o rază de lumină înseninând frunțile, dând culoare vieții, aducând speranță în priviri. Ea alungă frica și neîncrederea, lăsând loc curajului și încrederii în sine. Să păstrăm această fereastră mereu deschisă pentru a primi mereu în suflet lumină, căldura și prospețime!

Bibliografie:

Caluschi, Mariana, - *"Grupul mic și creativitatea"*, Editura Cantes, Iași, 2000.

Crețu, Carmen, *"Curriculum diferențiat și personalizat"*, Editura Polirom, Iași, 1998.

Georgescu, Ecaterina – *Joc al fanteziei și inteligenței*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.

Petean, Ana & Mircea – *Ocolul lumii în 50 de jocuri creative*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1996.